

SVERIGES RUNINSKRIFTER

UTGIVNA AV

KUNGL. VITTERHETS HISTORIE OCH ANTIKVITETS AKADEMIEN

ANDRA BANDET

ÖSTERGÖTLANDS RUNINSKRIFTER

GRANSKADE OCH TOLKADE

AV

ERIK BRATE

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1911
[111410]

145. Dagsberg, kyrkogårdsmuren, Lösings hd.

Pl. XLVI. Fig. 2.

Litteratur: B. 859; L. 1094; W. 15; Peringskiöld, *Mon.* VII; Broocman, *Beskr. öfver Östergötland*, s. 528; N. R. Broocman, *Sagan om Ingvar widfarne*, Stockholm 1762, s. 99; P. A. Säve, *ATS.* 2, s. 95; *Reseberättelse* 1862, s. 35; C. F. Nordenskiöld, *Reseber.* 1870, s. 156, teckn.; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra*, s. 20, teckn.

Runstenen, som är av granit, sitter inmurad på utsidan av Dagsbergs södra kyrkogårdsmur öster om porten. Den lär före 1887 hava legat med runsidan inåt men uttagits och insatts med runsidan utåt vid omläggning av det stycke av ringmuren, där den nu sitter. P. A. Säve fann den emellertid 1861 på samma plats.

Peringskiöld och B. 859 uppgiva »kyrkomuren» vara runstenens plats, och Broocman talar om »tvänne Runstenar infästade i Kyrkomuren men så öfverklustrade, att ej flera än följande runor utan mening therpå kunna läsas...».

Runstensens längd är 67 cm, bredden i storändan 45 cm, i lilländan 30 cm. Slingans bredd är 7,5—9 cm.

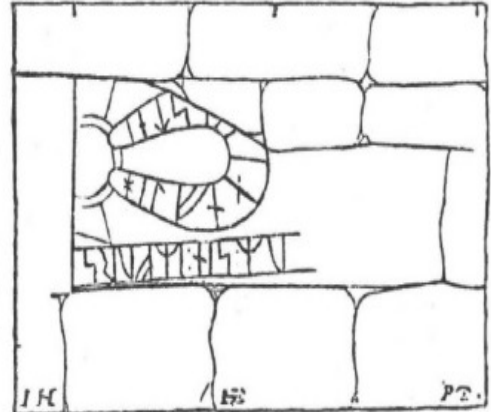
Stenen är ett fragment, som med ett avbrott innehåller slutet av inskriften.

Runorna i den raka slingan, som utgör övre delen av runstenens högra slinga, äro alldeles tydliga: — **ur : sin : er : furs** —, vilket troligen varit: —[æftir N. N. fad]ur sinn, er fōrs— 'efter N. N., sin fader, som omkom'.

Den slinga, varpå den övriga inskriften står, måste vara korsets övre arm. Det första ordet är i B. 859 **hifnai**, men i verkligheten har detta **a** en avvikande form genom att bistaven utgår från nedre slinglinien, vilket icke är fallet vare sig med **a** i det följande **austr** eller med det föregående **n**. Ordet är uppenbarligen samma form som på Ög. 155 Sylten ristat **hifniki**, vilket redan N. R. Broocman insett; runan **a** motsvarar alltså till gagnet **ik**, d. v. s. utgör en ing-runa **ŋ**, men huruvida den kan vara utvecklad av den äldre runradens ing-runa, må lämnas därhän.

Inskriftens sista ord har varit **austr**, men av **a** finnes blott ett 3,5 cm långt stycke stav och alldeles jämnlöpande med stenens avslagna kant högra bistaven av **† a** 3 cm lång. Av **u** är 3 cm av staven, 4 cm av bistaven i behåll. Runan **r** i **austr** är vändruna.

B. 859.

Det felande mellan de bevarade styckena av inskriften kan efter Ög. 155 Sylten fullständigast till **i : ikuars** :

Då fortsättningen av detta slut på högra slingan står på övre korsarmen, synes det nödvändigt att antaga, det ingen motsvarande nedre korsarm funnits, utan att slingan utan ormhuvud och stjärt delat sig från korsets kärna nedåt vänster och höger, såsom B. 816 Esta berg, B. 780 Tjuvstigen, B. 779 Trosa bro, Södm. De två första av dessa äro ock resta över män, som fallit öster ut, ehuru icke uttryckligen på Ingvars tåg. Männe samme **purir** ristat, som namngiver sig B. 780 Tjuvstigen?

Inskriften är sålunda:

a) Slingan: — **ur : sin : er : furs** : b) Korsarmen: **hifnŋi : austr**

Fonetisk transskription: — (fad)ur sinn, er fōrs — (i Ingvars) hælfnŋi ōstr.

Översättning: — (efter N. N.), sin fader, som omkom (i Ingvars) trupp österut.

Möjligen utgör: *er fōrs (i Ingvars)*
hælfnŋi ōstr

ett verspar med allitteration mellan (Ingvars) och hælfnŋi.